

Drivmedelsplan för en fossiloberoende fordonsflotta i Flens kommunkoncern till 2030

Inledning

Flens kommun har i Energi- och klimatplanen satt som mål att kommunkoncernens fordonsflotta ska ha 70 % minskade utsläpp från transporter jämfört med 2010, och att år 2023 ska alla nya fordon som köps in eller leasas kunna drivas på förnybara drivmedel. De fordon som främst avses i denna plan är personbilar och lastbilar. Arbetsmaskiner bör också drivas på förnybara drivmedel i den mån det är möjligt. Flens kommunkoncern har idag cirka 140 bilar varav 84 procent drivs av fossila bränslen.

Den här planen tydliggör en prioritering av olika förnybara drivmedel för Flens kommunkoncern och belyser viktiga övervägningar vid omställningen till en fossilfri fordonsflotta. Planen ska följas vid inköp och avrop av bilar, samt vara vägledande vid fordons-, drivmedels- och transportupphandlingar.

Denna plan har tagits fram som en del i projektet "Fossilfria och effektiva transporter i östra Mellansverige", förkortat "Fossilfritt 2030", som Flens kommun deltar i.

Bilstatus maj 2019

Antal bilar	Kommunen	FBAB	FKAB	Totalt
Tjänstebilar (inkl. lätt lastbil)	97 (82 leasing)	20	11 (6 leasing)	128
Tunga fordon	12			12
Antal bilar/drivmedel				
Diesel	88	8	6	102
Bensin	8	6	1	15
Etanol		1		1
Gas				0
El	13	5	4	22

I maj 2019 hade kommunkoncernen totalt 140 bilar (12 tunga fordon), varav 22 elbilar och 1 etanolbil. Det är alltså 16 % av koncernens bilar som drivs på förnybara drivmedel. FBAB och FKAB har en högre andel än kommunen själv, med 30 % respektive 35 % fordon som drivs fossilfritt.

Prioritering av drivmedel

Nedan prioritering av drivmedel ska gälla när bilar i Flens kommunkoncern ska ersättas och transporter upphandlas. Senast 2023 ska alla nya bilar som kommunkoncernen köper in eller leasar kunna drivas på förnybara drivmedel. Även maskiner (t.ex. gräsklippare) bör bytas ut till lämpliga förnybara alternativ.

1. När det finns ett tankställe i Flen ska i första hand biogasbilar användas
2. I andra hand ska eldrivna bilar användas
3. I tredje hand ska bilar som kan drivas med biodiesel eller etanol användas

Genomförande

Strategiskt byte av drivmedel/fordon:

- För riskspridning och energisäkerhet bör inget alternativ utgöra mer än halva bilflottan, vilken även bör eftersträvas på verksamhetsnivå. Detta är särskilt viktigt för samhällsviktig verksamhet som är kritiskt beroende av drivmedel.
- Om ett tankställe för biogas etableras i Flen ska hälften av kommunkoncernens bilar på sikt bytas till biogasbilar för att skapa ett marknadsunderlag, och krav på biogasbilar ska ställas i transportupphandlingar.
- Om bilmodellen är godkänd för det ska dieselbilar alltid tankas med biodiesel om det finns tillgängligt i närområdet.
- En översyn av kommunkoncernens fordon ska göras där det planeras vilka bilar och maskiner som ska bytas till vilka förnybara drivmedel och när, beroende på verksamhet, geografisk placering, körsträcka och kostnad

Främja infrastruktur för förnybara drivmedel:

- För att ställa om till förnybara drivmedel i kommunkoncernen behöver lämplig infrastruktur finnas på plats, till exempel tankställen och elbils-laddare.
- Planen kring vilka bilar som ska bytas till vilka drivmedel ska även innehålla en plan för vilken typ av infrastruktur som behövs i kommunen, till exempel semisnabba eller snabba laddare för elbilar som ska användas en stor del av dygnet.

Effektiva transporter:

- Alla förnybara drivmedel har både för- och nackdelar, och det är därför viktigt att optimera användningen av fordon i kommunkoncernen.
- På sikt ska antal bilar i kommunkoncernen minska, till exempel genom att bilar som står stilla en stor del av tiden avyttras eller förs över till bilpool, och att det skapas goda förutsättningar alternativ till bilen såsom cykel, elcykel och lådcykel.
- Rotering av bilar med långa respektive korta körsträckor är en bra strategi för att undvika kostnader för övermil och onödigt slitage.

Organisation och uppföljning

En central funktion på kommunledningsförvaltningen ska koordinera och följa upp omställningen till en fossilfri fordonsflotta.

Statistik kring fordonstyper och användning av drivmedel sammanställs internt årligen i samband med årsredovisningen.

Från 2023 krävs nämndbeslut för inköp/lease av bilar som inte kan drivas av förnybara drivmedel (detta gäller främst bensinbilar samt dieselbilar som inte är godkända för biodiesel).

Bakgrund kring förnybara drivmedel

Framtiden för förnybara drivmedel i Södermanland

I den infrastrukturplan för förnybara drivmedel som Länsstyrelsen håller på att ta fram pekas biogas och el ut som primära förnybara drivmedel att satsa på. Etanol och biodiesel pekas ut som sekundära drivmedel. För de kommuner som har tillgång till tankställen för biogas är det ett smart sätt att snabbt ersätta stora mängder fossila drivmedel då det finns relativt gott om bilmodeller i alla segment. Elbilar utgör idag en liten del av de flesta kommuners bilar men andelen ökar relativt snabbt. Andelen elfordon bedöms fortsätta öka och laddinfrastrukturen byggs ut snabbt.

Förnybara drivmedel

Biogas: I Sverige består fordonsgasen nästan bara av biogas, som är metan med biologiskt ursprung, samt en mindre inblandning av naturgas. Biogasen framställs vanligtvis genom rötning av svenska avfalls- och restprodukter. På de flesta svenska tankställen kan kunden välja att köpa 100 procent förnybar biogas från leverantören. Det finns gott om bilar på marknaden, från små personbilar till stora lastbilar och bussar, och merkostnaden jämfört med dieslbilar är marginell. De flesta bilmodeller har även en reservkapacitet i form av en bensintank. Flens kommun har beviljats bidrag från Klimatklivet för att uppföra ett biogastankställe och ambitionen är att det ska vara möjligt att tanka biogas i Flen vid årsskiftet 2020/2021.

El: Elbilar kan delas upp i laddhybrider som delvis drivs av en förbränningsmotor samt rena elbilar som endast använder ström från batterier för att driva elmotorn. I Sverige finns idag dubbelt så många laddhybrider som elbilar, men prognoser visar att den rena elbilen blir mer och mer attraktiv. Drivmedelskostnaden är betydligt lägre än för övriga förnybara alternativ. Mer än 80 procent av laddningen av elbilar sker med icke publik infrastruktur vid fordonets hemmabas. Idag laddas de flesta av kommunens el-tjänstebilar med vanliga eluttag vilket går långsammare än laddstationer. I Flen och Malmköping finns publika snabbaddare som ett komplement. Förutom batterier kan elbilar drivas med bränsleceller, som vanligen drivs av vätgas.

Etanol: Svensksåld etanol framställs till största delen av vete och majs, men kan produceras av i stort sett alla kolhydrater. Det finns viss svensk produktion från cellulosabaserad råvara. Etanol kan blandas med bensen, antingen via höginblandning (E85 samt E75 vintertid) eller genom låginblandning. I nödfall kan etanolbilar tankas med bensen. Etanol kan även nyttjas genom anpassade dieselmotorer för tunga fordon (ED95). Det finns idag begränsat med etanolbilar på marknaden, men goda tankmöjligheter.

Biodiesel: HVO är en förnybar diesel som framställs genom hydrering av främst växt- och djurfetter men också i viss mån restprodukter från skogsindustri. Den är mycket lik fossil diesel och en stor andel av nya tunga fordon som säljs i Sverige går att köra på HVO och allt fler tillverkare av lätta fordon godkänner fordon för HVO. HVO förväntas dock bli allt dyrare eftersom efterfrågan är mycket hög samtidigt som tillgången på hållbara råvaror är begränsad. Den på marknaden förekommande typen av biodiesel vid sidan av HVO är FAME, även kallat RME. FAME är mindre lik fossil diesel och mer lik matolja till sina egenskaper vilket gör att fordon i högre grad behöver anpassas för att kunna nyttja detta drivmedel. Vid Talja i Flen finns ett tankställe för HVO och i maj 2019 tecknade kommunen ett avtal med EcoBränsle för att kunna tanka HVO. De flesta av kommunens leasade

dieslbilar är redan godkända för HVO och antalet bilmodeller som godkänns för HVO ökar snabbt.